

De Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming

en
de bescherming van
persoonsgegevens bij de
communautaire instellingen
en organen

*Elke instelling verwerkt persoonsgegevens.
Misschien wel die van U ...*

www.edps.europa.eu

Inhoud

Waarom is gegevensbescherming belangrijk?	2
Wie is de EDPS?	4
Welke taken heeft de EDPS?	5
Wat zijn mijn rechten?	7
Wat is de rol van de functionarissen voor gegevensbescherming?	9
Hoe kan ik een klacht bij de EDPS indienen?	11

Waarom is gegevensbescherming belangrijk?

Dagelijks worden er bij de EU-administratie persoonsgegevens verwerkt. Dit betreft, om slechts enige voorbeelden te noemen: sollicitatieprocedures, de evaluatie van het personeel, het bewaren van gegevens betreffende gezondheid in medische dossiers, het invoeren van tijdbeheersystemen en videobewaking.

Hoewel het grootste deel van de persoonsgegevens die over U worden bewaard louter rechtmatige doeleinden dient en geen verdere gevolgen heeft, kleven er ook **risico's** aan. Indien dergelijke informatie namelijk onjuist of verouderd is of in verkeerde handen komt, kunt U daardoor ernstige schade lijden. U kan ten onrechte een beroepsovereenkomst worden geweigerd of U kunt voor iemand anders worden aangezien waardoor U een gebouw niet binnen mag, U kunt ervan beschuldigd worden zonder toestemming informatie openbaar te hebben gemaakt, of zelfs het slachtoffer worden van identiteitsdiefstal.

Deze zaak gaat dus alle personeelsleden van de EU aan, en die moeten hun **rechten en plichten** op het gebied van de bescherming van persoonsgegevens kennen. Daarnaast kan, wanneer persoonsgegevens van individuen aan de communautaire instellingen en organen worden toevertrouwd, ook het grote publiek betrokken zijn.

Gegevensbescherming is een **basisrecht**, dat niet alleen door de nationale, maar ook door de Europese wetgeving wordt beschermd. Dit recht is vastgelegd in artikel 8 van het **Handvest van de grondrechten** van de Europese Unie.

Het bevorderen van een “**gegevensbeschermingscultuur**” bij de instellingen en organen draagt bij aan een beter bestuur. Daarnaast moeten, als basisvoorwaarde om te slagen, de garanties voor de gegevensbescherming waar nodig geïntegreerd worden in de wetgeving en het beleid van de EU.

* Wat wordt bedoeld met “persoonsgegevens”?

Iedere informatie over een natuurlijke persoon kan als een persoonsgegeven worden beschouwd indien het een persoon betreft die geïdentificeerd is of kan worden geïdentificeerd.

De persoon is ofwel rechtstreeks geïdentificeerd aan de hand van zijn naam of kan worden geïdentificeerd met een identificatiemiddel (bijvoorbeeld referentienummer) dan wel door een voor de identiteit van deze persoon specifieke combinatie van kenmerken (bijvoorbeeld leeftijd, nationaliteit, functie).

Voorbeelden van persoonsgegevens zijn namen, geboortedatum, foto's, e-mailadressen, telefoonnummers en persoonsnummers. Andere bijzonderheden, zoals medische gegevens, gegevens in verband met een beoordeling en verkeersgegevens over het gebruik van het internet worden ook als persoonsgegevens beschouwd.

Wie is de EDPS?

De EDPS is een onafhankelijke instantie. De leden van deze instantie zijn Peter Hustinx en Giovanni Buttarelli. Zij zijn bij een gezamenlijk besluit van het Europese Parlement en de Raad benoemd tot respectievelijk Europese toezichthouder voor gegevensbescherming (EDPS) en adjunct-toezichthouder. Ze zijn benoemd voor vijf jaar, met ingang van januari 2009.

Hun taak is ervoor te zorgen dat de instellingen en organen van de Gemeenschappen de basisrechten in verband met de bescherming van persoonsgegevens eerbiedigen.

Peter Hustinx

Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming

Peter Hustinx werd in januari 2004 toezichthouder; hij heeft in die functie bijgedragen tot de opbouw van de nieuwe toezichhoudende instantie en de ontwikkeling van de rol daarvan op communautair niveau. In januari 2009 is hij voor een tweede ambtsperiode van vijf jaar benoemd.

Voor zijn benoeming tot toezichthouder is de heer Hustinx vanaf 1991 werkzaam geweest als voorzitter van de Nederlandse gegevensbeschermingsautoriteit. Van 1996 tot 2000 was hij voorzitter van de artikel 29 Werkgroep voor gegevensbescherming, een adviesorgaan van de EU, waarin de nationale gegevensbeschermingsautoriteiten zitting hebben.

Giovanni Buttarelli

Adjunct-toezichthouder

De heer Giovanni Buttarelli is in januari 2009 in functie getreden als adjunct-toezichthouder.

Voor zijn benoeming tot adjunct-toezichthouder was hij vanaf 1997 werkzaam als secretaris-generaal van de Italiaanse gegevensbeschermingsautoriteit. Van 2002 tot 2003 was hij voorzitter van de Gemeenschappelijke controleautoriteit van de Schengenuitvoeringsovereenkomst, na hiervan eerder vice-voorzitter te zijn geweest.

Welke taken heeft de EDPS?

Belangrijk om te weten:

De EDPS is uitsluitend bevoegd voor gegevens die door de communautaire instellingen en organen worden verwerkt. Hij is **niet bevoegd** voor zaken op **nationaal niveau** en heeft dus geen toezichthoudende bevoegdheid met betrekking tot de verwerking van gegevens door nationale instanties of door particuliere bedrijven.

De algemene taak van de EDPS is ervoor te zorgen dat de communautaire instellingen en organen wanneer zij persoonsgegevens verwerken of nieuw beleid uitstippelen het recht op een persoonlijke levenssfeer eerbiedigen. De drie belangrijkste werkteerijnen zijn:

1. Toezicht

- toezien op de verwerking van persoonsgegevens door de communautaire instellingen en organen De EDPS doet dit in samenwerking met de gegevensbeschermingsfunctionarissen die in alle communautaire instellingen en organen werkzaam zijn.
- ontvangen en onderzoeken van klachten van personen wier gegevens door de communautaire instellingen en organen werden verwerkt; dit kunnen ook personeelsleden van de EU-administratie zijn.
- uitvoeren van onderzoeken en inspecties ter plaatse, zowel op eigen initiatief als naar aanleiding van een klacht.

2. Advies

- verlenen van advies aan de communautaire instellingen en organen over al hetgeen verband houdt met de bescherming van persoonsgegevens. De EDPS adviseert over wetgevingsvoorstellen die betrekking hebben op de bescherming van persoonsgegevens.
- volgen van nieuwe technische ontwikkelingen die gevolgen kunnen hebben voor de bescherming van gegevens.
- optreden in procedures bij het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen.

3. Samenwerking

- samenwerking met de nationale gegevensbeschermingsautoriteiten om te zorgen voor een over heel Europa zo consistent mogelijke gegevensbescherming.
- samenwerking met de toezichtsinstanties die zijn opgericht in het kader van grootschalige databanken als Eurodac (databank met digitaal opgeslagen vingerafdrukken van asielzoekers).

Het verschil tussen de EDPS en de nationale gegevensbeschermingsautoriteiten

De EDPS is bevoegd toezicht te houden op en advies te verstrekken aan communautaire instellingen en organen.

In de lidstaten worden dezelfde taken uitgevoerd door de nationale gegevensbeschermingsautoriteiten en, in sommige landen, ook door regionale instanties. Meestal valt gegevensverwerking door het bedrijfsleven ook binnen hun taakomschrijving.

De EDPS werkt samen met de nationale instanties, bijvoorbeeld in het kader van de Artikel 29 Werkgroep voor gegevensbescherming, maar staat niet boven de nationale of regionale instanties.

De EDPS in zijn adviserende rol

Tijdens zijn eerste ambtsperiode heeft de EDPS bijna 50 wetgevingsadviezen uitgebracht betreffende belangrijke onderwerpen inzake gegevensbescherming.

Geadviseerd werd onder meer over het kaderbesluit van de Raad over de bescherming van persoonsgegevens die worden verwerkt in het kader van de politieke en justitiële samenwerking in strafzaken, de richtlijn betreffende de bewaring van telecommunicatiegegevens, de regelgeving betreffende de toegang van het publiek tot documenten, de uitwisseling van gegevens met de Verenigde Staten, de richtlijn betreffende privacy en elektronische communicatie, en de mededeling betreffende radiofrequentie-identificatie (RFID).

Wat zijn mijn rechten?

Heb ik het recht te weten of een communautaire instelling of een communautair orgaan gegevens verwerkt die mij betreffen?

Ja. **Degene die verantwoordelijk is voor de verwerking van de gegevens** moet U vooraf of bij de vastlegging van de gegevens informeren over, met name:

- de **identiteit** van degene die verantwoordelijk is voor de verwerking van de gegevens;
- de **doeleinden** van de **verwerking**;
- de **ontvangers** van de gegevens;
- **uw rechten** als persoon wiens gegevens verwerkt worden.

Heb ik het recht de mij betreffende gegevens die de instellingen verwerken te verifiëren?

Ja. U heeft het recht om van degene die verantwoordelijk is voor de verwerking gratis het volgende te verkrijgen:

- toegang tot Uw persoonsgegevens en tot bepaalde informatie betreffende de verwerking (doel van de verwerking, gegevens in kwestie, ontvangers aan wie ze worden onthuld, etc.);
- **rectificatie** van onjuiste of onvolledige gegevens,
- **afschermen** en **wissen** van gegevens in bepaalde omstandigheden.

Heb ik het recht mij tegen de verwerking van mijn gegevens te verzetten?

U heeft te allen tijde het recht om, op grond van **zwaarwegende en geldige redenen**, bezwaar aan te tekenen tegen de verwerking van uw persoonsgegevens.

U heeft ook het recht te worden ingelicht voordat uw gegevens voor de eerste keer aan derden worden verstrekt of voor rekening van derden worden gebruikt ten behoeve van direct marketing. U heeft het recht zich tegen deze verstrekking of dit gebruik te verzetten.

Wat kan ik doen in geval van problemen?

- Allereerst, het probleem **ter kennis brengen** van de **persoon die verantwoordelijk is voor het verwerken van de gegevens**, en hem vragen op te treden.
- Indien u geen antwoord krijgt of niet tevreden bent met het antwoord, **contact opnemen** met de **functionaris voor gegevensbescherming** van de betrokken instelling of het betrokken orgaan (de lijst van functionarissen voor gegevensbescherming staat op de site van de Europese Toezichthouder, zie hieronder).
- U kunt ook **een klacht bij de EDPS indienen**; deze zal Uw verzoek onderzoeken en de nodige maatregelen treffen, (zie “Hoe kan ik een klacht bij de EDPS indienen?”);
- U kunt tegen een besluit van de EDPS in beroep gaan bij het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen.

Kernbegrippen:

Verwerking: Elke bewerking met betrekking tot persoonsgegevens, al dan niet uitgevoerd met behulp van geautomatiseerde procédés: verzamelen, vastleggen, opslaan, wijzigen, raadplegen, verstrekken, afschermen enz.

Persoon die verantwoordelijk is voor het verwerken van de gegevens: administratieve entiteit (bijvoorbeeld een directoraat-generaal of een eenheid van de Europese Unie) of een persoon die de doelen en de middelen voor het verwerken van persoonsgegevens namens een instelling of instantie vaststelt.

Voor meer informatie: zie de **verordening gegevensbescherming** (Verordening (EG) nr. 45/2001, PB L 8 van 12.1.2001), die het wettelijk kader vormt voor de verwerking van persoonsgegevens door de communautaire instellingen en organen.

Wat is de rol van de functionarissen voor gegevensbescherming?

Elke communautaire instelling of communautair orgaan moet een functionaris voor gegevensbescherming (DPO) aanstellen. Deze functionaris moet er op een onafhankelijke manier zorg voor dragen dat de instelling/het orgaan in kwestie aan zijn verplichtingen inzake de omgang met gegevens voldoet.

De DPO is een centrale figuur waar het erom gaat personen die verantwoordelijk zijn voor de verwerking en personen wier gegevens worden verwerkt op hun rechten en plichten te wijzen, en met de EDPS samen te werken om aan de verordening gegevensbescherming te voldoen.

Het is de DPO die kennisgevingen aan de EDPS doet toekomen voor voorafgaande controle.

In vele gevallen dient de DPO als contactpunt tussen de EDPS en degene die voor de verwerkingsoperatie verantwoordelijk is.

De DPO kan zorgen voor nuttige achtergrondinformatie ten aanzien van klachten, en informatie verstrekken over de stand van zaken in verband met de naleving van de verordening door de instellingen en organen.

De EDPS en de DPO komen regelmatig bijeen, hetzij bilateraal, hetzij tijdens vergaderingen van het netwerk van de functionarissen voor gegevensbescherming.

Kernbegrippen:

Verplichtingen inzake gegevensbescherming: verplichtingen die zijn opgelegd aan de persoon of administratieve entiteit die persoonsgegevens verwerkt. Dit houdt mede de verplichting in aan de persoon wiens gegevens worden verwerkt, bepaalde informatie te verstrekken; te bevorderen dat hij toegang krijgt tot zijn gegevens en de mogelijkheid krijgt om andere rechten, zoals correctie en wissen, uit te oefenen; en ervoor te zorgen dat afdoende beveiligingsmaatregelen zijn ingevoerd.

Kennisgeving: eerste kennisgeving, aan de functionaris voor gegevensbescherming, van elke verwerking van persoonsgegevens die bij de instelling of het orgaan in kwestie wordt uitgevoerd. Een verwerkingsoperatie die waarschijnlijk specifieke risico's voor de rechten en de vrijheden van personen zal opleveren moet eveneens aan de EDPS worden gemeld. Dit wordt omschreven als een kennisgeving voor voorafgaande controle.

Voorafgaande controle: door de EDPS uitgevoerde controle om na te gaan of bij de verwerking van gevoelige gegevens (bijvoorbeeld medische gegevens) de rechten en verplichtingen in de richtlijn gegevensbescherming worden gerespecteerd. Voorafgaande controle door de EDPS vindt plaats in de vorm van een advies waarin deze de instelling of het orgaan in kwestie aanbevelingen doet over de wijze waarop naleving kan worden verzekerd.

Verordening gegevensbescherming: Verordening (EG) nr. 45/2001 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de communautaire instellingen en organen en betreffende het vrije verkeer van die gegevens.

Hoe kan ik een klacht indienen?

Wie kan met zijn klacht terecht bij de EDPS?

Iedereen die meent dat zijn rechten geschonden zijn bij het verwerken van gegevens die hem/haar betreffen door een instelling of orgaan van de Gemeenschap kan bij de EDPS een klacht indienen.

De verwerking van persoonsgegevens door nationale instanties of particuliere entiteiten valt buiten het bevoegdheidssterrein van de EDPS. Voorts treedt de EDPS niet op als beroepsinstantie ten aanzien van de nationale gegevensbeschermingsautoriteiten, en kunnen de besluiten van deze instanties dus niet bij de EDPS worden aangevochten.

Hoe kan een klacht worden toegezonden?

De klacht dient schriftelijk (via e-mail of post) naar het volgende adres te worden gezonden:

Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming

Wiertzstraat 60

B-1047 Brussel

BELGIË

edps@edps.europa.eu

Gelieve er zeker voor te zorgen dat alle relevante informatie wordt vermeld en dat alle voor het onderzoek noodzakelijke documenten worden bijgesloten.

Hoe behandelt de EDPS de klachten?

In beginsel worden alle klachten **vertrouwelijk** behandeld.

IWanneer een klacht ontvankelijk blijkt, voert de EDPS indien hij dit passend acht een **onderzoek** uit.

Indien mogelijk tracht de EDPS een **minnelijke schikking tussen** de klager en de instelling of het orgaan van de Gemeenschap in kwestie tot stand te brengen. Indien dit niet mogelijk is, wordt het besluit toegezonden aan zowel de klager als de instelling of het orgaan in kwestie die c.q. dat voor de verwerking van de gegevens verantwoordelijk is.

TDe EDPS heeft op het gebied van **toezicht** brede **bevoegdheden**; hij kan zich beperken tot het geven van **advies** aan de persoon wiens gegevens worden verwerkt, maar ook de betrokken instelling **waarschuwen of vermanen**, en zelfs de verwerking **verbieden** of de zaak naar het **Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen** verwijzen.

www.edps.europa.eu

Photo credits:

European Communities, page 4;

image100 Ltd., page 7;

iStockphoto, page 10;

Jupiterimages Corporation, page 3

Meer gegevens over de Europese Unie vindt u op internet via de Europaserver (<http://europa.eu>).

Bibliografische gegevens bevinden zich aan het einde van deze publicatie.

Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2009

ISBN: 978-92-95073-49-4

doi: 10.2804/33326

© Europese Gemeenschappen, 2009

Overneming met bronvermelding toegestaan.

Printed in Germany

GEDRUKT OP CHLOORVRIJ GEBLEEKT PAPIER

Publicatiebureau

